

İRAN, Kum ve Toz Fırtınaları - BASIN TOPLANTISI

Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu

21 Temmuz 2017, Cuma

Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu, bugün İstanbul'da düzenlediği basın toplantısında geçtiğimiz günlerde yoğun yağışlar sebebiyle İstanbul'da yaşanan taşkınlar ile kum ve toz fırtınalarını değerlendirdi.

Basın toplantısındaki konuşmasında başta iklim değişikliği olmak üzere yağış rejimindeki düzensizliklerin, şiddetli buharlaşma ve buna bağlı olarak yaşanan kuraklığın ve çölleşmenin kum ve toz fırtınalarının temel saikleri olduğunu vurgulayan Prof. Dr. Veysel Eroğlu "Dünya'da atmosfere salınan toz miktarı yılda takriben 2 milyar ton civarındadır. Sahra ve Arap Yarımadasındaki çöller, Dünyadaki toplam kum ve toz emisyonlarının yüzde 70'ini oluşturmaktadır" dedi.

Türkiye'nin, hem yurt içinde hem de yurt dışında kum ve toz taşınımı ile mücadele konusunda önemli çalışmalar yürüttüğünü belirten Prof. Dr. Eroğlu "Komşularımızla ve diğer ülkelerle her zaman işbirliğine açık bir ülkeyiz. Bu çerçevede birçok uluslararası çalıştay, eğitim kursu, toplantı ve projeye destek verdik. Ayrıca Türkiye, Afrika kaynaklı bu tozu yerinde durdurabilmek için Pan Afrika Büyük Yeşil Duvar Girişimine milyonlarca dolarlık yatırım ve destek sağlamakta, Afrika'da ağaçlandırma faaliyetleri yapmakta, su kuyuları açmakta, barajlar inşa etmektedir" diye konuştu.

“Toz Oluşumu ve Toz Taşınımının Sebebi Türkiye’de İnşa Edilen Barajlar Değildir”

Son zamanlarda İran basınında, bölgedeki toz ve kum fırtınalarına Türkiye’deki barajların sebep olduğu yönünde mesnetsiz iddiaların yer aldığı da ifade eden Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu şöyle devam etti:

“İran’ın iddialarının aksine 2013 yılından itibaren Ortadoğu’nun tamamında kum ve toz fırtınalarında bir azalma görülmektedir. İran, kum ve toz fırtınalarını batıdan almakta, bunun neticesi olarak da İran’ın kum ve toz kaynak alanlarının Irak, Suriye, Suudi Arabistan hatta Mısır ve Libya olduğu görülmektedir. İran yetkilileri ve basının iddialarının aksine toz oluşumu ve toz taşınımının sebebi Türkiye’de inşa edilen barajlar değildir.

Türkiye’yi barajlardan dolayı tenkit eden İran’da 647 baraj işletmede, 260 barajın ise inşaatı devam etmektedir. İran, su ihtiyacını havzalar arası su aktarmak suretiyle gidermekte, Huzistan Eyaletinden merkez havzaya yılda 1,460 milyar m³ su aktarmakta, bu ise Hawizeh bataklıklarını kurutup kum ve toz fırtınalarına sebep olmaktadır. İran’ın yanlış su politikaları neticesinde oluşan çölleşme kendine kum ve toz fırtınası olarak dönmektedir. Netice olarak kum ve toz fırtınaları hadisesinden Türkiye de muzdariptir. Kum ve toz fırtınalarının sebebi Türkiye’nin inşa ettiği barajlar değildir. Aksine bu barajların bütün bölgeye büyük faydaları vardır”.

Suriye ve Irak'a Kurak Dönemlerde Bile Su Veriliyor

Kurak dönemlerde baraj rezervuarındaki su seviyesini önemli ölçüde düşürmek pahasına Suriye ve Irak'a su verildiğinin de altını çizen Prof. Dr. Veysel Eroğlu "Fırat Nehri'nde saniyede 500 m³ taahhüde karşılık Türkiye'den Suriye'ye son 30 yılda yıllık saniyede ortalama 718 m³ su bırakılmıştır. Türkiye'den Suriye'ye kurak bir ay olan 16 Temmuz 2017 itibariyle yani sadece o gün bile bırakılan su miktarı saniyede ortalama 526 m³'tür" ifadelerini kullandı.

Ilisu Barajı inşaatının devam ettiğini de söyleyen Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu "Ilisu Barajı'nda, dolumdan 6 ay öncesinde Iraklı yetkililere haber verilerek Iraklı kardeşlerimizi mağdur etmeyecek bir plan dahilinde su tutulacaktır. 1946 yılında Irak ile imzalanan Dostluk Antlaşması'nda beyan edildiği üzere Fırat, Dicle ve kolları üzerinde yapılacak barajların, Türkiye sınırları içerisinde yapılması bütün bölge ülkelerinin yararınadır" açıklamasını yaptı.

Tedbir Alınmaz İse Taşkınlar Afete Dönüşür

Basın toplantısında taşkınlar ile alakalı bilgiler de veren Prof. Dr. Veysel Eroğlu "Taşkın, tabii bir hadisedir. Ancak, tedbir alınmaz ise taşkınlar afete dönüşür. Dünya'da iklim değişikliği sebebiyle yağış rejimi değişmektedir. Bu yüzden anlık kuvvetli yağışlar daha şiddetli ve daha sık görülmektedir. Nitekim Dünya'nın pek çok yerinde sel baskınlarına maruz kalınmaktadır" dedi.

Meteorolojik Uyarılar Yapılıyor

Türkiye'de taşkınlarla mücadele anlamında yapılan yatırımları ve çalışmalarını anlatan Prof. Dr. Eroğlu "Can ve mal kayıpları ile oluşabilecek zararları en aza indirmek gayesiyle meteorolojik uyarılar hazırlanmakta, vatandaşlarımıza ve ilgililere iletilmektedir. Ayrıca bu uyarılar 5 bin kişiye SMS ile iletiliyor. Son 14 yılda inşa ettiğimiz 4.031 adet taşkın koruma tesisi ile 4,5 milyon dekar alan taşkınlardan korunmuştur. Hedefimiz 2023 yılına kadar 1.257 dere ıslahı daha yaparak taşkınları asgariye indirmektir" ifadelerini kullandı.

Köprü ve Menfez Yapılmadan Önce DSİ'den Uygunluk Görüşü Alınmalı

İlgili mahalli idarelerin, köprü ve menfez gibi sanat yapıları yapmadan önce DSİ'den uygunluk görüşü alması gerektiğini belirten Prof. Dr. Eroğlu "Yerleşim yerlerinde yapılaşma ile dere kesitleri daraltılmamalı, dere yataklarının üzerlerine bina yapılmamalı, dere yatağına tekniğine aykırı ve izinsiz menfez veya köprü yapılmamalı, dere yatağının üstünün kapatılarak otopark, konut vb. yapılar yapılmamalı yani bu gibi işlemlerle derenin kapasitesi azaltılmamalıdır" diye konuştu.

Silivri'ye 1 Saatte 101,4 kg Yağış Düştü

18 Temmuz 2017 tarihinde İstanbul ve çevresinde yaşanan taşkın hadiselerini de değerlendiren Prof. Dr. Veysel Eroğlu "O gün yaşanan olay bir afettir. Silivri'de 1 saatte 101,4 kg, Beykoz'da ise 79,1 kg yağış düştü. Silivri'de yıllık toplam yağış 654 mm'dir. Yani Silivri'de 1 saatte düşen yağış, yıllık yağışın altıda biridir. İstanbul'un Temmuz ayı yağış toplamı 32,5 mm'dir" dedi.

17 Temmuz 2017 Pazartesi günü, İstanbul ve çevresi için çok kuvvetli yağış olacağı tahmininin yapıldığını vurgulayan Orman ve Su İşleri Bakanı Prof. Dr. Veysel Eroğlu “Yapılan tahminlere göre Meteoroloji Genel Müdürlüğü tarafından hemen gerekli resmi ikazlar yapılmıştır” diye konuştu.

Yağışların Tekerrür Debisi 200 Yıldan Fazla

Üsküdar Küçüksu Deresinin menfez tıkanması yüzünden taşıdığı ifade eden Prof. Dr. Veysel Eroğlu “Şehir içindeki taşkınlar, dere taşkınlarından ziyade kısa sürede düşen yağışın çok yüksek olması sebebiyle yağmur kolektörlerinin suyu taşıyamamasından meydana gelmiştir. Bazı bölümlerde de yüzeysel suların dereye intikali mümkün olmamıştır. Yağan bu yağışların tekerrür debisi 200 yıldan fazla olup, bu durum bir afettir. Bu şiddette bir yağışta can kaybının olmaması ve oluşan hasarın daha hafif olması daha önce alınan tedbirler sayesinde olmuştur” açıklamasını yaptı.

T.C.
ORMAN ve SU İŞLERİ BAKANLIĞI

**KUM, TOZ FIRTINALARI ve
İSTANBUL'DA YAŞANAN TAŞKINLAR**

Prof. Dr. Veysel EROĞLU
Orman ve Su İşleri Bakanı
21 Temmuz 2017 - İstanbul

Orman, Su Varsa Hayat Var.

1

KUM ve TOZ FIRTINALARI

Kum ve toz fırtınaları, Dünyanın yarı-kurak, kurak ve çöl alanlarından kalkan kum ve toz partiküllerinin atmosferin üst tabakalarına yükselerek uzun mesafeler kat etmesi ile oluşan **tabii afetlerdir.**

2

KUM ve TOZ FIRTINALARI

Başta **iklim değişikliği** olmak üzere yağış rejimindeki düzensizlikler, şiddetli buharlaşma ve buna bağlı olarak yaşanan kuraklık ve çölleşme kum ve toz fırtınalarının temel saikleridir.

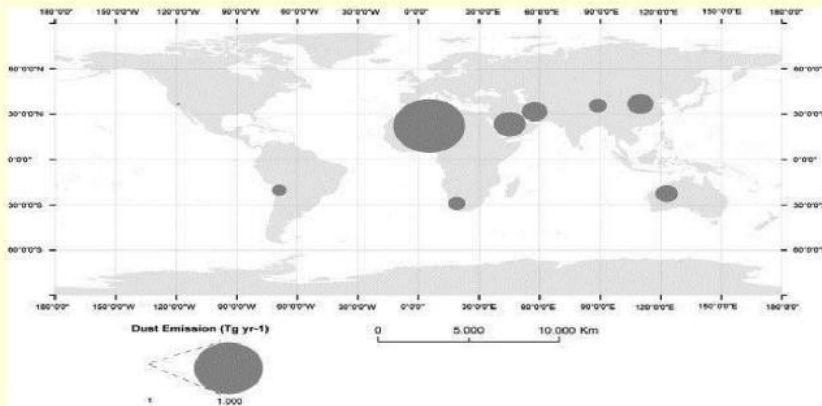
3

KUM ve TOZ FIRTINALARI

Dünyadaki başlıca kum ve toz kaynak alanları

- ✓ Afrika (Sahra Çölü),
- ✓ Arabistan Yarımadası,
- ✓ Asya (Gobi ve Taklamakan Çölleri),
- ✓ Güney Amerika ile
- ✓ Avustralya'da bulunan çöllerdir.

4

- ✓ Dünya'da atmosfere salınan toz miktarı yılda takriben 2 milyar ton civarındadır.
- ✓ Sahra ve Arap Yarımadasındaki çöller, Dünyadaki toplam kum ve toz emisyonlarının %70'ini oluşturmaktadır.

Türkiye, hem yurt içinde hem de yurt dışında kum ve toz taşınımı ile mücadele konusunda önemli çalışmalar yürütmektedir.

Komşularımızla ve diğer ülkelerle her zaman işbirliğine açık bir ülkeyiz.

**Ülkemizin öncülüğünde Nisan 2010'da
İran, Irak ve Suriye'nin de katılımıyla
Ankara'da "Çevre ve Meteoroloji Alanında İşbirliği
Bakanlar Toplantısı" yapılmış ve
"Ankara Bakanlar Deklarasyonu" yayınlanmıştır.**

7

**Ekim 2010'da Irak, İran, Suriye, Katar ve Türkiye arasında
"Çevre ve Meteoroloji Alanında İşbirliği Eylem Planı"
oluşturuldu ve "Kum ve Toz Fırtınaları
Sanal Tahmin Merkezi" kurulmuştur.**

Meteoroloji Süper Bilgisayarı

8

Türkiye; 2011, 2012, 2013 ve 2016 yıllarında kum ve toz fırtınaları ve çölleşmeyle mücadele alanında uluslararası çalıştay ve eğitim kurslarına ev sahipliği yapmıştır.

23 - 27 Ekim 2017'de;

- ✓ **Uluslararası Orta Doğu Toz Kaynakları ve Etkileri Çalıştayı ve**
- ✓ **Dünya Meteoroloji Teşkilatı 6. Kum ve Toz Fırtınaları Uyarı ve Değerlendirme Sistemi Kursu İstanbul'da düzenlenecektir.**

10

Türkiye Afrika kaynaklı bu tozu yerinde durdurabilmek için **Pan Afrika Büyük Yeşil Duvar Girişimine** milyonlarca dolarlık **yatırım ve destek** sağlamakta, **Afrika'da** ağaçlandırma faaliyetleri yapmakta, **su kuyuları açmakta, barajlar inşa** etmektedir.

11

Türkiye, **Moritanya'dan başlayıp Orta Asya'ya dek uzanan** coğrafyada etkin bir **takip mekanizması** oluşturmuştur.

Bu kapsamda Bakanlığımız **Moritanya, Cibuti ve** Afganistan'a **otomatik meteorolojik gözlem istasyonu** hibe etmiştir.

KUM ve TOZ FIRTINALARINA DAİR İDDİALAR

Son zamanlarda İnan basınında bölgedeki toz ve kum fırtınalarına Türkiye'deki barajların sebep olduğu yönünde mesnetsiz iddialar yer almaktadır.

13

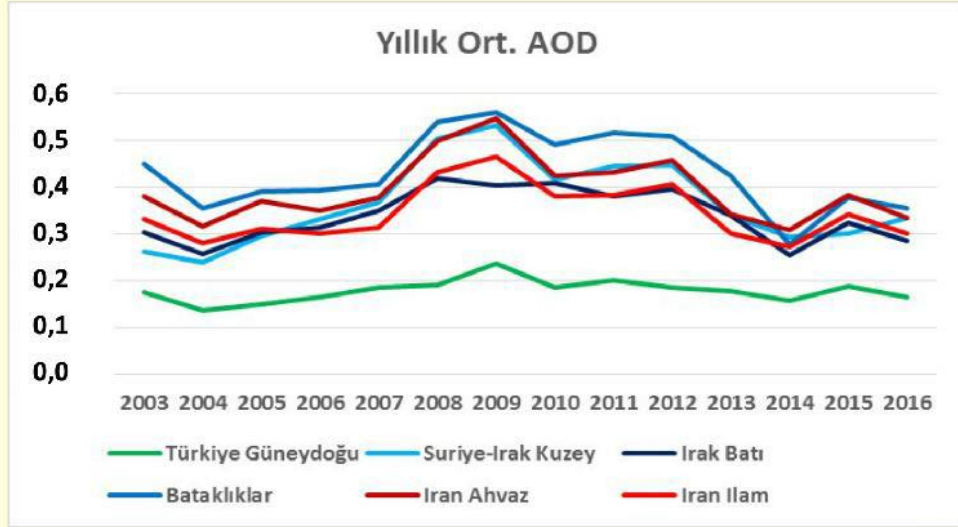
BM eski Genel Sekreteri Ban Ki-Moon:
“Kum ve toz fırtınalarının yoğunluk ve sıklık bakımından artıp artmadığına ve artışın insan kaynaklı olup olmadığına dair büyük bir belirsizlik var”

14

İran'ın iddiaları aksine 2013 yılından itibaren Ortadoğu'nun tamamında kum ve toz fırtınalarında bir azalma görülmektedir.

15

İran, kum ve toz fırtınalarını batıdan almakta, bunun neticesi olarak ta İran'ın kum ve toz kaynak alanlarının Irak, Suriye, Suudi Arabistan ve hatta Mısır ve Libya olduğu görülmektedir.

Suudi Arabistan

16

**İran yetkilileri ve basının iddialarının aksine
toz oluşumu ve toz taşınımının sebebi
Türkiye’de inşa edilen barajlar değildir.**

17

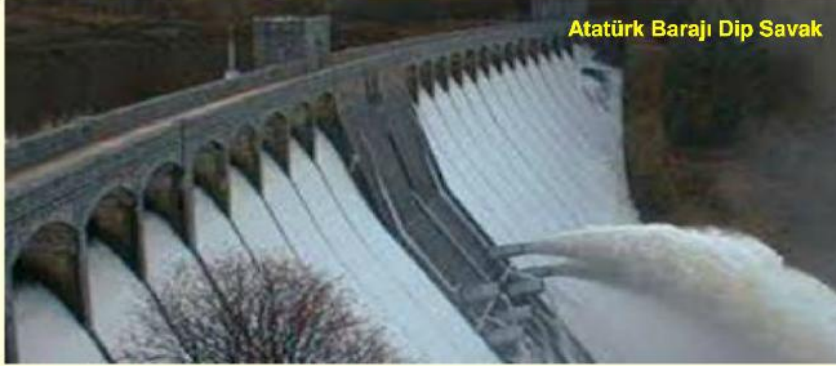
**Doğru şekilde inşa edilip işletilen su yapılarının
Fırat - Dicle Havzasına önemli faydaları mevcuttur.**

18

- ✓ **Atatürk Barajı'nın devreye girmesinden sonraki dönemde (1992-2016), mansaba bırakılan su miktarları,**
- ✓ **Atatürk Barajı yapılmadan önceki döneme (1967-1991) kıyasla daha düzenli olmuştur.**
- ✓ **Yaz aylarında daha yüksek akım verilebilmektedir.**

19

Kurak yıllardan birisi olan 2001 yılında dahi Atatürk Barajına 16,2 milyar m³ tabii akım gelmiş iken barajdan bırakılan su miktarı tabii akımın çok üzerinde 20,6 milyar m³ olmuştur.

20

Fırat Nehri'nde 500 m³/s taahhüde karşılık Türkiye'den Suriye'ye son 30 yılda yıllık ortalama 718 m³/s su bırakılmıştır.

21

Kurak dönemlerde rezervuardaki su seviyesini önemli ölçüde düşürmek pahasına Suriye ve Irak'a su verilmektedir.

22

**Fırat Nehri üzerinde Türkiye'den Suriye'ye
16 Temmuz 2017 itibariyle bırakılan su miktarı
ortalama 526 m³/s'dir.**

**Enerji maksatlı Ilisu Barajı'nda henüz su tutulmaya
başlanmamıştır.**

24

**Ilisu Barajında, dolumdan 6 ay öncesinde
Iraklı yetkililere haber verilerek Iraklı kardeşlerimizi mağdur
etmeyecek bir plan dahilinde su tutulacaktır.**

Ilisu Baraj İnşaatı

**Ilisu Barajının devreye girmesi ile Dicle'deki
taşkınlar önlenecek ve havzada buharlaşmaya bağlı
ciddi su kayıpları azaltılacaktır.**

Ilisu Baraj İnşaatı

Sadece Irak'taki barajlardan kaynaklanan buharlaşma Türkiye'nin barajlarında yaşanan buharlaşmanın 3 katıdır.

Fırat ve Dicle üzerindeki barajlarımız derin vadilerde inşa edilmekte yüzey alanlarının az olmasından ve sıcaklığın daha düşük olmasından dolayı buharlaşma az olmaktadır.

27

1946 yılında Irak ile imzalanan Dostluk Antlaşması'nda beyan edildiği üzere “Fırat, Dicle ve kolları üzerinde yapılacak barajların, Türkiye sınırları içerisinde yapılması...” bütün bölge ülkelerinin yararına.

28

Türkiye'yi barajlardan dolayı tenkit eden İran'da 647 baraj işletmede, 260 barajın ise inşaatı devam etmektedir.

29

İran, su ihtiyacını havzalar arası su aktarmak suretiyle gidermekte, Huzistan Eyaletinden merkez havzaya yılda 1,460 milyar m³ su aktarmakta, bu ise Hawizeh bataklıklarının kurutup kum ve toz fırtınalarına sebep olmaktadır.

30

İran'ın Karkheh Nehri üzerinde inşa etmekte olduğu 7,8 milyar m³ depolama hacimli baraj, nehrin tabii akımını bozmakta bundan 600 köy menfi etkilenmektedir.

İran'ın yanlış su politikaları neticesinde oluşan çölleşme kendine kum ve toz fırtınası olarak dönmektedir.

İran, önceden haber vermeden Irak'a giden suları kesmektedir.

Nitekim İran, son zamanlarda Küçük Zap ile Al Wand Nehirlerinin sularını defalarca kesmiştir.

**Netice olarak kum ve toz fırtınaları
hadisesinden Türkiye de muzdariptir.**

**Kum ve toz fırtınalarının sebebi Türkiye'nin
inşa ettiği barajlar değildir.**

**Aksine bu barajların bütün bölgeye
büyük faydaları vardır.**